

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра дошкільної та початкової освіти**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Проректор з науково-педагогічної  
та навчальної роботи  
«30» вересня 2021 р. О. І. Гура



**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР	МАГІСТР
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	013 Початкова освіта	013 Початкова освіта
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Початкова освіта	Початкова освіта
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Початкова освіта	Початкова освіта
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти	Вчитель початкових класів



РОЗРОБЛЕНО кафедрою дошкільної та початкової освіти факультету соціальної педагогіки та психології Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Сущенко Л. О., завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, д-р.пед. наук, професор; Зубцова Ю.Є., к.пед.н., доцент кафедри дошкільної та початкової освіти.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ дошкільної та початкової освіти

Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.

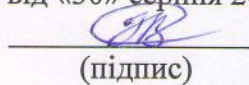
Завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти д-р.пед.наук, професор



Л. О. Сущенко

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології  
Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.

Голова НМР

  
(підпис)

Козич І.В.  
(ПІБ)



## ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань навчальних і виробничих практик спеціальності 013 Початкова освіта освітньої програми «Початкова освіта».

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі

- освітньо-професійної програми бакалавр (Пр. № 9 від 27.04.2021 р. Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандарту вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта;
- освітньо-професійної програми магістр (Пр. №1 від 26.08.2020 р. Вченої ради ЗНУ).

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти та дає можливість займати відповідні посади.

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Освітня кваліфікація	Початкова освіта
Професійна кваліфікація	Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти

№ з/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
1	Навчальна 3 семестр 1) «Перші дні дитини в школі»	6	Заклади загальної середньої освіти	Асистент вчителя	Здатність працювати в команді. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. Здатність організовувати освітній процес з урахуванням особливостей компетісного,
	2) «Навчання через гру»			Асистент вчителя	



					діяльнісного, інтегративного підходу та застосуванням ігрових методів навчання в початковій школі.
2	Навчальна Організаційно-дозвілєва практика 4 семестр	6	Літні оздоровчі табори; дитячий заклад оздоровлення та відпочинку; літні оздоровчі табори при закладах загальної середньої освіти	Вожатий	Здатність працювати в команді. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.
3	Практика 3 позанавчальної виховної роботи 5 семестр	6	Заклади загальної середньої освіти	Вихователь групи продовженого дня	Здатність працювати в команді. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти. Здатність організовувати освітній процес з урахуванням особливостей компетісного, діяльнісного, інтегративного підходу та застосуванням ігрових методів навчання в початковій школі.
3	Виробнича «Пробні уроки» 6-7 семестр	6+6	Заклади загальної середньої освіти	Вчитель початкових класів	Здатність працювати в команді. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність спілкуватися



					<p>державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.</p> <p>Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.</p> <p>Здатність організовувати освітній процес з урахуванням</p>
--	--	--	--	--	--



					особливостей компетнісного, діяльнісного, інтегративного підходу та застосуванням ігрових методів навчання в початковій школі.
4	Виробнича «На робочому місці вчителя» 8 семестр	9	Заклади загальної середньої освіти	Вчитель початкових класів	<p>Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.</p> <p>Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.</p> <p>Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p>



					<p>Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.</p> <p>Здатність організовувати освітній процес з урахуванням особливостей компетнісного, діяльнісного, інтегративного підходу та застосування ігрових методів навчання в початковій школі.</p>
--	--	--	--	--	--



## МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

*Головною метою навчальної практики «Перші дні дитини в школі» є ознайомлення студентів із своєрідністю періоду адаптації дитини до нових умов протягом першого тижня її перебування в школі.*

*Основні завдання практики:*

- ознайомити з порядком комплектування перших класів;
- ознайомити із змістом, організацією та особливостями проведення уроків в перші дні навчання;
- розвивати уміння комплексного психолого-педагогічного дослідження особистості та колективу;
- розвивати навички збору, обробки, інтерпретації інформації для написання характеристики.
- сприяти набуттю вмінь проведення бесіди, анкетування, опитування, спостереження, вторинного аналізу документів, ведення документації.

*Головною метою навчальної практики «Навчання через гру» є формування практичних вмінь та навичок застосування ігрових та діяльнісних методів навчання, які необхідні майбутньому вчителю при організації освітнього процесу.*

*Основні завдання практики:*

- вчити добирати та доцільно використовувати ігрові та діяльнісні методи роботи з молодшими школярами;
- формувати вміння створювати ігрове освітнє середовище та організовувати ігрову діяльність молодших школярів;
- вдосконалювати навички аналізу проведених фрагментів уроків та занять;
- розвивати гнучкість поведінки, критичність мислення, саморегуляцію, рефлексію.

*Головною метою навчальної дозвілєвої практики є організація виховної діяльності в умовах літнього оздоровчого табору.*

*Основні завдання практики:*

- формувати у студентів уміння та навички виховної роботи з тимчасовим дитячим колективом в умовах літніх канікул;
- вчити створювати творчу атмосферу діяльності дитячого колективу та дружні міжособистісні взаємини в ньому;
- сприяти оволодінню різними формами й методами індивідуальної та групової педагогічної діяльності в умовах літнього табору;
- вчити застосовувати технології організації та проведення творчого дозвілля дітей.

*Головною метою навчальної практики з позанавчальної виховної роботи є оволодіння студентами вміннями вести позакласну виховну роботу з дітьми в групі продовженого дня.*

*Основні завдання практики:*

- ознайомити зі специфікою організації позакласної виховної роботи в умовах закладів загальної середньої освіти;
- сприяти накопиченню уявлень про характер і зміст позанавчальної виховної діяльності та функціональні обов'язки вчителів, вихователів груп продовженого дня;
- розвивати уміння спостерігати за виховним процесом і аналізувати його результати;
- формувати навички організації режимних моментів в групі продовженого дня;
- розвивати вміння проводити виховні заходи в ГПД, застосовуючи різні форми та методи виховання;
- сприяти оволодінню методами і прийомами вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів;



- розвивати навички індивідуальної виховної роботи з учнями.

*Головною метою виробничої практики пробних уроків є вироблення у студентів професійних умінь і навичок організації освітнього процесу на уроках в початкових класах.*

*Основні завдання практики:*

- виховувати особистісно-мотиваційну готовність студентів до роботи вчителя початкових класів;
- формувати вміння і навички спостерігати освітній процес та аналізувати його результати;
- сприяти оволодінню технологією планування різних типів уроків у початкових класах;
- вчити добирати та доцільно використовувати на уроці активні форми, методи та засоби роботи з молодшими школярами відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей;
- сприяти набуттю навичок та умінь для проведення різних типів уроків з використанням різноманітних інноваційних методів, які активізують пізнавальну діяльність учнів;
- вчити вести психолого-педагогічні спостереження з метою виявлення особистісних якостей учнів, складати документацію класного керівника.

*Головною метою виробничої педагогічної практики «На робочому місці» є удосконалення у студентів професійних умінь і навичок планування та організації цілісного освітнього процесу в початкових класах.*

*Основні завдання практики:*

- ознайомити із системою планування навчальної роботи учителя початкової школи, з роботою методичних об'єднань вчителів початкових класів, класних керівників, педагогічної ради;
- удосконалювати навички організації та проведення різних типів уроків у початковій школі;
- розвивати навички оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів, формувати навички діагностики та вимірювання рівня знань, умінь і навичок молодших школярів;
- заохочувати творчо застосовувати знання, отримані при вивченні психолого-педагогічних дисциплін і фахових методик; інноваційні методи і прийоми роботи у відповідності з віковими та індивідуальними особливостями учнів;
- формувати вміння вести систематичний облік результатів своєї діяльності, аналізувати й оцінювати власний педагогічний досвід;
- сприяти набуттю навичок організації та проведення елементарних наукових досліджень.



Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Освітня кваліфікація	Початкова освіта
Професійна кваліфікація	Вчитель початкових класів

1	Виробнича практика (педагогічна) 1 семестр	6	Заклади загальної середньої освіти	Вчитель початкових класів	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства; мати й обстоювати власну громадянську позицію незалежно від впливу політичних партій і різних конфесій.</li> <li>- Цінування й повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.</li> <li>- Здатність вчитися і оволодівати знаннями. Мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання й уміння.</li> <li>- Здатність генерувати нові ідеї. Бути готовим проявляти ініціативу, приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну, етичну відповідальність за прийняті рішення.</li> <li>- Здатність працювати в команді. Вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, вмотивовувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді. Володіти навичками самоорганізації та саморегуляції.</li> <li>- Здатність до пошуку,</li> </ul>
---	---	---	------------------------------------	---------------------------	---



					<p>оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Володіти практичними способами пошуку, оброблення та аналізу, систематизації наукової та професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Здатність організовувати освітній процес у початковій школі з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.</li> <li>- Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей молодшого шкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.</li> <li>- Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності педагогів, батьків, громадськості.</li> <li>- Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці</li> </ul>
2	<p>Виробнича практика (управлінська) 2 семестр</p> <p>1170515</p>	6	Заклади загальної середньої освіти	<p>Заступник директора з навчально-виховної роботи</p> <p>Керівник методичного об'єднання вчителів початкових класів</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– здатність вчитися і оволодівати знаннями; мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання й уміння;</li> <li>– здатність генерувати нові ідеї; бути готовим проявляти ініціативу, приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну, етичну відповідальність за прийняті рішення;</li> <li>– здатність працювати в команді; вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, вмотивовувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді. Володіти навичками самоорганізації та саморегуляції.</li> <li>– здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності у початковій школі;</li> </ul>



					– готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів загальної середньої освіти; – здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності педагогів, батьків, громадськості; – здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності початкової ланки освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики; – здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
--	--	--	--	--	---

*Головною метою виробничої практики (педагогічної)* є усвідомлення своєї ролі як педагога початкової освіти, системи цінностей, мети та завдань професійної діяльності вчителя.

*Основні завдання практики:*

- формувати вміння здійснювати самооцінювання результатів педагогічних впливів із забезпечення якості діяльності з навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи;
- вчити аналізувати, узагальнювати, оцінювати інформацію щодо перебігу і результатів освітнього процесу;
- вдосконалювати вміння передбачати можливі реакції учнів на певні педагогічні впливи; відчувати їх емоційний стан;
- розвивати навички аналізу сильних і слабких сторін власної педагогічної діяльності.

*Головною метою виробничої практики (управлінської)* є формування практичних вмінь та навичок організації освітнього процесу в початковій школі.

*Основні завдання практики:*

- ознайомити з нормативно-правовою базою діяльності закладу освіти; з функціональними обов'язками менеджера початкової освіти;
- формувати уміння та навички забезпечення організації освітнього процесу в початковій ланці;
- ознайомити з традиційними та інноваційні технологіями організації і проведення методичної роботи в початковій школі;
- розвивати вміння здійснювати моніторингову діяльність в управлінні початковою ланкою освіти.

### ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст всіх видів практик визначається наскрізною програмою і робочими програмами практики. Робочі програми практик складаються керівниками практик, затверджуються кафедрою дошкільної та початкової освіти, відповідальною за проведення практики, науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та



психології та вченою радою факультету соціальної педагогіки та психології Запорізького національного університету.

Повноцінна реалізація закладених в основу програм практик головних завдань передбачає проходження студентами 3-х послідовних етапів роботи: початкового, основного, завершального.

Студент-практикант повинен:

На початковому (установчому) етапі:

- бути присутнім на зборах з практики;
- ознайомитися із програмою;
- отримати індивідуальне завдання у керівника і узгодити з ним календарний план роботи на період проходження практики.

На основному етапі (період проходження практики):

- якісно і повністю виконувати завдання практики;
- збирати й узагальнювати матеріал за даними практики;
- систематично доповідати керівнику практики про виконані завдання;
- вести щоденник практики.

На завершальному (підсумковому) етапі:

- підготувати звіт з практики у відповідності до вимог програми практики;
- своєчасно здати у встановлений термін звіт з практики на кафедру.

Зміст різних видів практик сприяє формуванню у студентів професійної компетентності, оволодінню різноманітними методами і формами здійснення педагогічної діяльності, опрацюванню алгоритмів вирішення конкретних завдань, що виникають у практичній роботі вчителя початкових класів.

## **КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ**

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана факультету соціальної педагогіки та психології з навчальної роботи, декан факультету соціальної педагогіки та психології;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики.

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик.

## **ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ**

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радами факультетів.

## **ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ**

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичної та вченої ради факультету соціальної педагогіки та психології.